

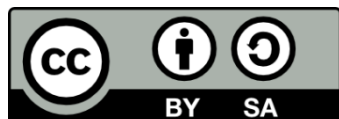

Διαγλωσσική Επικοινωνία

Ενότητα 1 : Εισαγωγικές πληροφορίες για το μάθημα

Ελένη Κασάπη

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Εισαγωγικές πληροφορίες για το μάθημα

Σκοπός του μαθήματος είναι να μάθουν οι φοιτητές να σχολιάζουν μεταφράσεις, δικές τους ή τρίτων και να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους σε τουριστικές υπηρεσίες.

Περιεχόμενα ενότητας 1/2

1. Η μεταφραστική μας ικανότητα και οι παράγοντες που τη διαμορφώνουν.
2. Οδηγίες για την περιγραφή των μεταφραστικών επιλογών.
3. Μεταφραστικές υπηρεσίες, διαμεσολαβητές συνοδοί τουριστών και sight translation.
4. Κατατμήσεις με βάση νοηματική.
5. Τι θα επικρατήσει;
6. Φυσική γλώσσα και οικονομία.
7. Κατατμήσεις και προτεραιότητες.

Περιεχόμενα ενότητας 2/2

8. Λύση δυσκολιών.
9. Οικονομία – ισοδυναμία – συντακτικές κατηγορίες.
10. Η μνήμη των μεταφραστικών δρόμων του μεταφραστή σε επίπεδο μονάδων οντολογικά καθορισμένων.
11. Παραδείγματα υποκειμενικών δυσκολιών.
12. Υποκειμενικές δυσκολίες και πολιτισμός.
13. Διαχείριση διαδικασίας και λάθη του μεταφραστή.
14. Συνοψίζοντας.

1. Η μεταφραστική μας ικανότητα και οι παράγοντες που τη διαμορφώνουν

Τα κείμενα μουσειολογικού μεταφραστικού ενδιαφέροντος για τον τουρισμό.

- ✓ Ωφελούνται: συνοδοί τουριστικών γκρουπ ή συνοδοί μεμονωμένων τουριστών:

Όσοι παρακολουθείτε τα ανοιχτά αυτά μαθήματα θα εξοικειωθείτε αλλά και θα εξοικιώνετε τρίτους στη διαχείριση και τη διαδικασία του τουριστικού ταξιδιού τους.

Στο πρώτο μάθημα ο τόμος του Ιταλικού Υπουργείου Εξωτερικών με θέμα τον Μέγα Αλέξανδρο θα είναι η βάση για το πρωτόκολλο μετάφρασης που θα αναπτύξουμε.

Τα πρωτόκολλα μετάφρασης χρειάζονται για τη μεταφραστική μας αυτοσυνειδητοποίηση.

Ξεφυλλίζουμε το βιβλίο.

Εντοπίζουμε τα πολυγλωσσικά πρότυπα που περιέχει το κείμενο.

2. Οδηγίες για την περιγραφή των μεταφραστικών επιλογών

- Τι κάνουμε σε ένα πρωτόκολλο μετάφρασης;
- Ποιο είναι το αντικείμενό μας;
- Πώς κοιτάμε το πρωτότυπο κατά τη μετάφραση;
- Τι θα κάνουμε με προσέγγιση sight translation;

3. Μεταφραστικές υπηρεσίες, διαμεσολαβητές συνοδοί τουριστών και sight translation

- Εξάσκηση: Θα βλέπετε κάθε φράση του πρωτοτύπου και θα καταγράφετε τις δυσκολίες που συναντάτε.
- Ανατροφοδότηση: Θα εξηγήσουμε τις δυσκολίες σας.
- Εξάσκηση: Θα κάνετε κατατμήσεις όπως αν θα κάνατε διαδοχική διερμηνεία.
- Ανατροφοδότηση: Θα κατανοήσουμε πως οι κατατμήσεις είναι προϊόντα υποκειμενικά.

4. Κατατμήσεις με βάση νοηματική

Εξάσκηση: Κατασκευάζουμε κατατμήσεις ως ανεξάρτητες μονάδες νοημάτων.

Ανατροφοδότηση: Κατανοούμε και περιγράφουμε την 1^η μεταφραστική μας δυσκολία.

Εξάσκηση:

- a. Οι κατατμήσεις αυτές καθαυτές – Στο πρωτόκολλο σημειώνουμε την τυπολογία των μεταφραστικών μονάδων.
- b. Η περιγραφή των προτεραιοτήτων μας στη μετάφραση που κάναμε, πρωτότυπο ή μετάφρασμα;
- c. Η καταγραφή στο πρωτόκολλο των μεταφραστικώς εννοουμένων εκπαιδευτικών μας αναγκών.
- d. Η ανάλυση και η επεξήγηση των προτεραιοτήτων μας.

5. Τι θα επικρατήσει; 1/2

- Εξωτροπική μετάφραση.
- Ενδοτροπική μετάφραση.
- Ξενισμός.
- Οικειοποίηση.

5. Τι θα επικρατήσει; 2/2

Εξάσκηση:

- a. Να αναγνωριστούν όροι, θεωρητικές βάσεις και νεολογισμοί που συμπεριλαμβάνονται στο πρωτόκολλο.
- b. Να εξηγηθεί γιατί η φοιτήτρια έκανε εξωτροπική μετάφραση;
- c. Να αναγνωσθεί το πρωτότυπο συγκριτικά με τη μετάφραση.
- d. Να γνωρίσουμε τη διαγλωσσική φάση της μετάφρασής μας.
- e. Να εξηγήσουμε στο πρωτόκολλο μετάφρασης: -Τι μας κάνει να δίνουμε προτεραιότητα ως μεταφραστές; -Τι είναι για μας οι μείζονες και οι ελάσσονες δυσκολίες και επιλογές μας;

6. Φυσική γλώσσα και οικονομία

Εξάσκηση:

- a. Γράψε ελληνικά ό,τι είπες στην οπτική/προφορική μετάφραση.
- b. Δες αυτά που είπες μέσα από τον νεοελληνικό πολιτισμό, μέσα από τα άυλα και υποσυνείδητα συστατικά του πολιτισμού.
- c. Αξιολόγησε αν ως φυσικός ομιλητής των ελληνικών χρησιμοποίησες στη μετάφραση γλώσσα που ήταν φυσική.
- d. Σκέψου τη μετάφρασή σου αξιολογικά.
- e. Πώς θα μεταφράσεις πιο οικονομικά;
- f. Ερεύνησε στο διαδίκτυο για το τι είναι πιο συνηθισμένο.
- g. Αξιολόγησε την αποδεκτότητα σπάνιων παραδειγμάτων χρήσης που χρησιμοποίησες.

7. Κατατμήσεις και προτεραιότητες

1/2

- a. Προσοχή στην τήρηση των κατατμήσεων!
- b. Προσοχή στις μεταφραστικές προτεραιότητες!
- c. Πώς αξιολογείς την κατάτμηση της φοιτήτριας:
16 λέξεις;
- d. Πόσες κατατμήσεις μεταφράστηκαν χωρίς φυσικότητα και πόσες μεταφραστικές απώλειες εντοπίζουμε;

Το 1/3 της μετάφρασης είχε απώλειες γιατί η μεταφραστική προτεραιότητα ήταν εξωτροπική.

7. Κατατμήσεις και προτεραιότητες

2/2

- ✓ Ελευθερία του μεταφραστή στην παγίωση: ο αναγνώστης πρέπει να παραλαμβάνει φυσικά και οικονομικά ελληνικά.

Εξάσκηση:

- Τι δυσκολίες υπάρχουν;
- Πώς ερμηνεύουμε όσα μας δυσκολεύουν;
- Ποια μεταφραστική λύση θα προκρίνουμε για κάθε δυσκολία μας;

8. Λύση δυσκολιών

Για κάθε δυσκολία υπάρχουν δύο λύσεις.

1^η λύση:

- i. Κατανόηση δομών και οντοτήτων με μεταφορά μορφών στον κόσμο μας τον ελληνικό.
- ii. Ανάγνωση σε λεξικό λημμάτων άγνωστων λέξεων.

2^η λύση:

- i. Λήμματα άγνωστων λέξεων, κατανόηση μέσα από τα συμφραζόμενά τους.
 - ii. Νοηματικές ομπρέλες του μεταφραστή σε κάθε δυσκολία του!
- Προβληματισμός: Τι κάνουμε με τα άυλα συστατικά του κειμένου;

9. Οικονομία – ισοδυναμία – συντακτικές κατηγορίες 1/2

Εξάσκηση:

- a. Μεταφράζουμε και αποδίδουμε σημασίες με τα συμφραζόμενα.
 - b. Βλέπουμε μόνοι τα σημεία που μας δυσκολεύουν για να ασκηθούμε στον τρόπο που περιγράφουμε τις μεταφραστικές μας δυσκολίες.
- ✓ Πηγές: Για να έχουμε φυσικά ελληνικά, για σωστή ονοματολογία φορέων και πραγματολογική ισοδυναμία καταφεύγουμε στη Διεύθυνση μεταφραστικών υπηρεσιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, σε σώματα κειμένων και λεξικά.

9. Οικονομία – ισοδυναμία – συντακτικές κατηγορίες 2/2

Εξάσκηση:

- a. Κατασκευάζουμε παράλληλα κείμενα από το διαδίκτυο.
- b. Πώς φιλτράρουμε τις πηγές μας;
 - Για την τεκμηρίωση των όρων χρειαζόμαστε παράλληλα κείμενα και λεξικά.

document- :

- Βρίσκουμε όλα τα λήμματα με αυτό το θέμα και τα συστατικά που χειριζόμαστε.
- Εξετάζουμε αναλυτικά όλα τα λήμματα που βρήκαμε.
- ✓ Συστήνεται: Ο μεταφραστής να διατηρεί αρχείο το οποίο να περιλαμβάνει λήμματα από έντυπα και ηλεκτρονικά λεξικά που χρησιμοποίησε σε συγκεκριμένες μεταφράσεις και να διαθέτει σαρωτή εγγράφων.

10. Η μνήμη των μεταφραστικών δρόμων του μεταφραστή σε επίπεδο μονάδων οντολογικά καθορισμένων

Χρησιμοποιούμε το wiki.it για τη σωστή γραφή τοπωνυμίων.

- Μνήμες τοπωνυμίων και σύγχρονη ιστορική γεωγραφία.
- Αναζήτηση: οι δρόμοι του Μεγάλου Αλεξάνδρου.
- Νοηματοδότηση στο πέρασμα στα ελληνικά.
- Πραγματολογική παγίωση της μετάφρασης.

11. Παραδείγματα υποκειμενικών δυσκολιών

Vuol essere: προτεραιότητα στην ελληνική επιλογή οικονομίας – νοηματοδότηση και οικονομία.

Anvicinare: προσελκύω (εδώ) – ενδοϊταλική και ελληνική μετάφραση -> μετάφραση ελληνική -> μετάφραση και σύνταξη -> τελική μετάφραση.

- ✓ Προσοχή στις ασυμμετρίες ελληνικής και ιταλικής γλώσσας: ιταλικά – αρνητικά -> ελληνικά – αποφατικά.
- ✓ Στόχος: να καταλήξουμε σε ελληνικό φυσικό και μεταφραστικά οικονομικό κείμενο.

12. Υποκειμενικές δυσκολίες και πολιτισμός

Διαχείριση δύο μεταφραστικών μονάδων μαζί.

- Γιατί κάνουμε προσθήκες;
- Σκοπός ή αιτία;

Ενδογλωσσική ιταλική μετάφραση.

Πρόθεση **per**: αναζήτηση για παραδείγματα, επιλογές.

Πολυπολιτισμικότητα

Ο άλλος: η αναγνώριση της ταυτότητας του άλλου: ενδογλωσσική ιταλική μετάφραση.

- Για να καταλήξουμε σε ελληνική φυσική μετάφραση μπορεί να χρειαστεί να αφαιρέσουμε στοιχεία της πρότασης.
- ✓ Αναζήτηση και μελέτη: Πολυπολιτισμικές αρχές και τουρισμός, μεταφραστικές μονάδες όπως π.χ. *possibilità*.

13. Διαχείριση διαδικασίας και λάθη του μεταφραστή 1/2

Αντικατάσταση όρων ώστε να μην ακούγεται ρατσιστικό: π.χ. **μακρινός** αντικατάσταση με **απομακρυσμένους μεταξύ τους**.

Μακρινός: αμφίσημο – πολύσημο, τι κάνουμε στα ελληνικά;

- Ποιος γράφει το πρωτότυπο;
- ✓ Όταν κρατάμε ντοσιέ καλό είναι να γράφουμε μόνο στη μία όψη της σελίδας διαφορετικά οι σημειώσεις αυτές θα είναι πολύ δύσκολο να μπουν στο αρχείο μας.
- ✓ Στη μετάφραση πρέπει να είμαστε ο εαυτός μας.

13. Διαχείριση διαδικασίας και λάθη του μεταφραστή 2/2

Λάθη:

- Ποια άλλη λέξη θυμίζει η μονάδα που μας δυσκολεύει;
 - Διαγλωσσική και ενδογλωσσική μετάφραση -> διόρθωση λαθών.
- Στην ελληνική τα αντιδάνεια δεν μένουν άκλιτα!

14. Συνοψίζοντας 1/2

Συνοψίζοντας για το πρωτόκολλο μετάφρασης:

Περιεχόμενο:

Τουριστική αγορά – μουσειολογία – κόσμος της αγοράς – συνοδοί τουριστικών ομάδων – γλωσσικά πρότυπα σε ιταλικά και αγγλικά – θεωρία – περιγραφή μεταφραστικών δυσκολιών.

14. Συνοψίζοντας 2/2

Ασκήσεις:

- ✓ Δημιουργία πρωτοκόλλου.
- ✓ Σκανάρισμα λέξεων που δεν αναγνωρίζουμε.
- ✓ Περιγραφή αυτοαξιολόγησης.
- ✓ Προτεραιότητες του ασκούμενου φοιτητή.
- ✓ Προτεραιότητες στην ελληνική γλώσσα.
- ✓ Φυσικές οικονομίες.
- ✓ Μεταφραστικές επιλογές.
- ✓ Δυσκολίες στο μετάφρασμα.
- ✓ Καταφυγή στο πρωτότυπο.
- ✓ Προσοχή στους ιδιωματισμούς.
- **Ο μεταφραστής δεν πρέπει να φοβάται τα λάθη του αλλά να μάθει να συμβιώνει με αυτά!**

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κασάπη Ελένη.
«Διαγλωσσική Επικοινωνία. Εισαγωγικές πληροφορίες για το μάθημα».
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS236/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

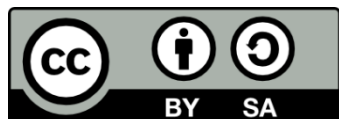
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ρουμανλή Ελένη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

